

Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία Πάντειο Πανεπιστήμιο

Διδάσκουσα: Μαρία-Σοφία Παπαδρόσου PhD

Η Σημασία του Νοήματος

Το κοινωνικό ερέθισμα δεν προκαλεί αντίδραση λόγω των **φυσικών** του ιδιοτήτων (ένταση, συχνότητα), αλλά λόγω της **κοινωνικής του σημασίας**.

Η αντίληψη και η επεξεργασία του ερεθίσματος εξαρτάται από τις κοινωνικές ομάδες στις οποίες ανήκει το άτομο.

Βασικά Σημεία για τις Κατατακτίριες

- ✓ **Επιστημονικότητα:** Επεξήγηση & Πρόβλεψη (όχι απλή περιγραφή).
- ✓ **Επιστημολογία:** Λογική → Θεωρία → Υπόθεση → Δεδομένα.
- ✓ **Σταυροδρόμι:** Η σύνδεση Ψυχολογίας και Κοινωνιολογίας.
- ✓ **Διαφοροποίηση:** Το "νόημα" και το "κοινωνικό πλαίσιο" έναντι των φυσικών ιδιοτήτων του ερεθίσματος.

Προσέγγιση των Ορίων

Μεταξύ Ατομικής και Κοινωνικής Ψυχολογίας

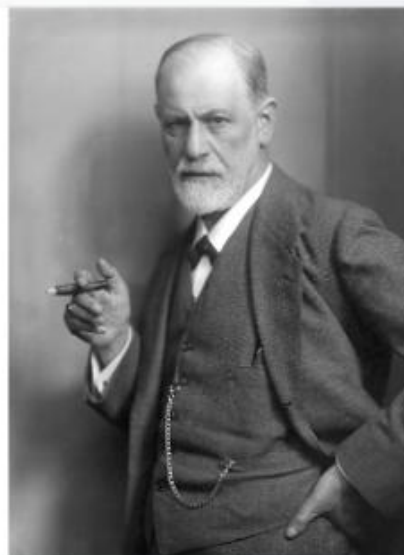
1η Κατεύθυνση: Από το Άτομο στην Κοινωνία

Sigmund Freud (1921)

Στο έργο του *"Ψυχολογία των Μαζών και Ανάλυση του Εγώ"*, ο Freud επιχείρησε να θεμελιώσει μια κοινωνική ψυχολογία βασισμένη στις αρχές της **ψυχανάλυσης**.

- ✔ Έμφαση στους λιβιδινικούς δεσμούς.
- ✔ Ταύτιση με τον ηγέτη και την ομάδα.
- ✔ Ερμηνεία της συλλογικής συμπεριφοράς μέσω του ασυνειδήτου.

Ψυχαναλυτική Κοινωνική Ψυχολογία

Michael Billig (1976)

Συνέχισε την παράδοση της ψυχαναλυτικής προσέγγισης, εστιάζοντας στην ερμηνεία της προκατάληψης.

Ιστορική Σημασία

Η προσέγγιση αυτή παραμένει σημαντική για την κατανόηση των βαθύτερων κινήτρων πίσω από τις διομαδικές συγκρούσεις.

"Η κοινωνική συμπεριφορά ως προέκταση της ατομικής ψυχικής δομής."

Η Γνωστική Επανάσταση

Η Μετατόπιση προς την Κοινωνική Γνωστική Λειτουργία

2η Κατεύθυνση: Γνωστική Επιρροή

Από τη δεκαετία του **1970**, η κοινωνική ψυχολογία επηρεάστηκε καταλυτικά από τη **Γνωστική Ψυχολογία**.

Νέες Μέθοδοι και Έννοιες:

- ⚙️ Χρόνος αντίδρασης (Reaction Times).
- 🏠 Μνήμη (Κωδικοποίηση & Ανάκληση).
- ⚙️ Επεξεργασία πληροφοριών.

Κοινωνική Γνωστική Λειτουργία

Η Κυριαρχία του Πεδίου

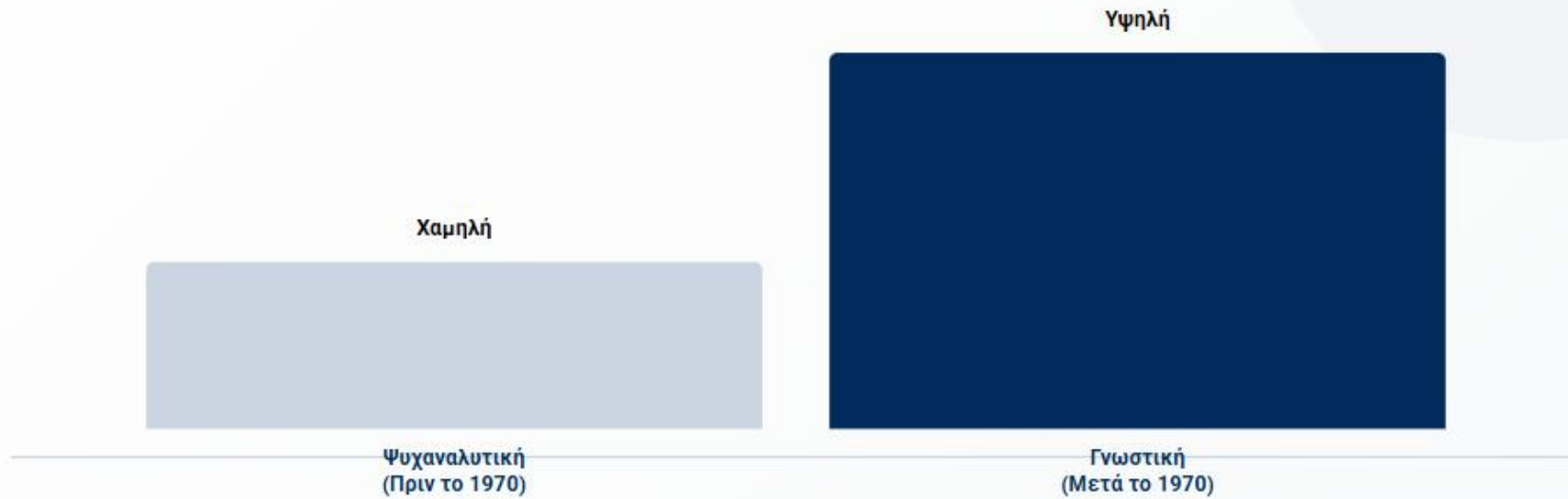
Η **Social Cognition** αποτελεί σήμερα την κυρίαρχη προσέγγιση (Fiske & Taylor, 1991).

- ★ Επέκταση σε όλους τους τομείς του κλάδου.
- ★ Μελέτη του πώς σκεφτόμαστε για τους άλλους.
- ★ Ανάλυση στερεοτύπων και κοινωνικών σχημάτων.

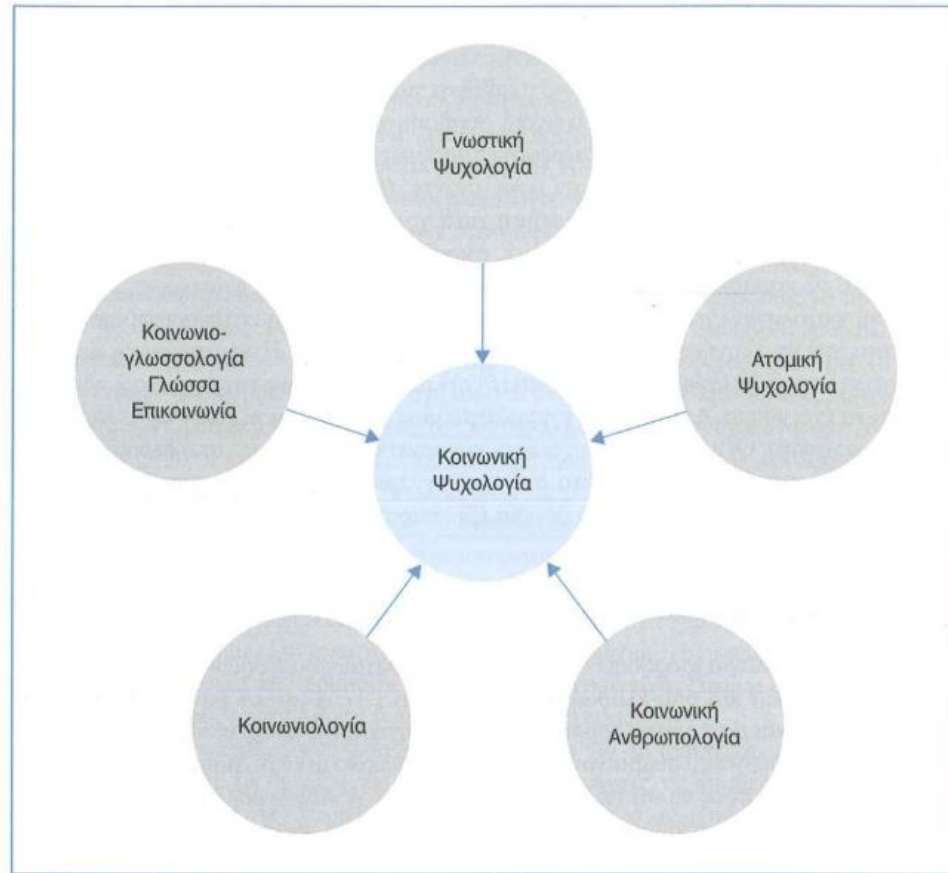
(Devine, Hamilton & Ostrom, 1994)

Μεταβολή Ερευνητικού Ενδιαφέροντος

Σαφής υπεροχή της Γνωστικής Προσέγγισης στη σύγχρονη έρευνα.

Διάγραμμα 1.1 Η κοινωνική ψυχολογία και κάποιοι κοντινοί επιστημονικοί γείτονες

Σχέση Κοινωνικής Ψυχολογίας με Κοινωνιολογία

- Μελετούν και οι δύο ομάδες, κοινωνικούς κανόνες, πολιτισμικά πρότυπα, γλώσσα, κοινωνικές αναπαραστάσεις.
- Η κοινωνιολογία εξετάζει πώς οργανώνονται και λειτουργούν οι κοινωνίες.
- Η κοινωνική ψυχολογία εστιάζει στο άτομο μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο και στις διαδικασίες αλληλεπίδρασης.
- Υπάρχουν μορφές κοινωνιολογίας με έντονη ψυχολογική διάσταση (π.χ. μικροκοινωνιολογία, ψυχολογική κοινωνιολογία).
- Η κουλτούρα επηρεάζει γνωστικές διεργασίες, συμπεριφορά, κοινωνική αντίληψη.

Συμβολική Αλληλεπίδραση

- Θεμελιώνεται στο έργο των Mead και Blumer.
- Η κοινωνική πραγματικότητα κατασκευάζεται μέσω σημείων, συμβόλων, γλώσσας.
- Το άτομο και η κοινωνία βρίσκονται σε συνεχή αλληλεπίδραση.
- Η ταυτότητα διαμορφώνεται μέσα από κοινωνικές διαδικασίες ερμηνείας.
- Επηρέασε σύγχρονες προσεγγίσεις στη γλώσσα, επικοινωνία, κοινωνική ταυτότητα.

Εφαρμοσμένες περιοχές της Κοινωνικής Ψυχολογίας

- Ψυχολογία υγείας: στάσεις, συμπεριφορές υγείας, συμμόρφωση.
- Οργανωσιακή ψυχολογία: ηγεσία, δυναμική ομάδων, κίνητρα.
- Κοινωνική επιρροή σε πολιτικό, κοινωνικό και επικοινωνιακό επίπεδο.
- Διασύνδεση με πολιτικές επιστήμες, ανθρωπολογία, κλινική ψυχολογία.

Θεματικές της Κοινωνικής Ψυχολογίας

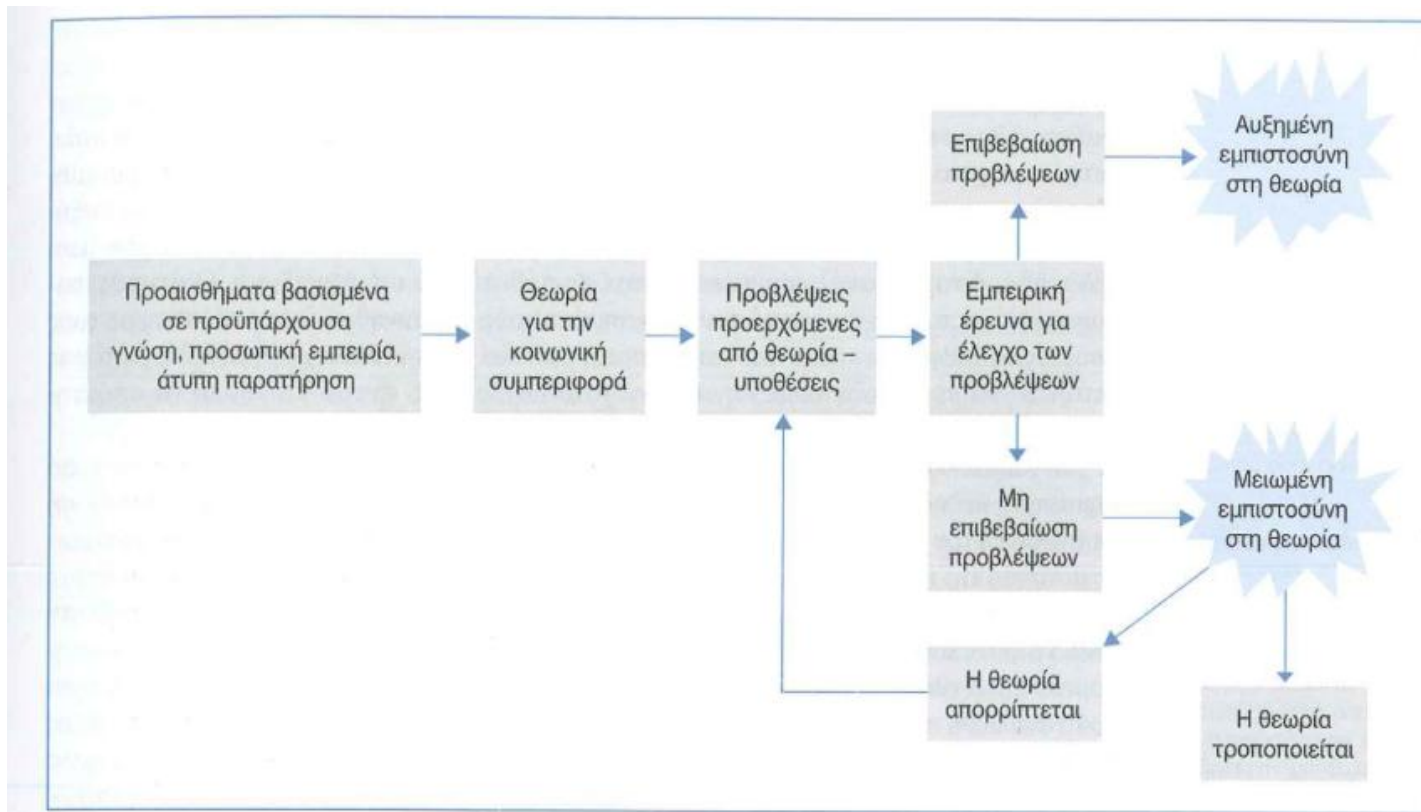
- Συμμόρφωση, πειθώ, επιρροή, υπακοή.
- Στερεότυπα, προκατάληψη, διακρίσεις, ρατσισμός, σεξισμός.
- Κοινωνική κατηγοριοποίηση, κοινωνική ταυτότητα.

- Διαπροσωπικές σχέσεις, φιλία, έλξη, αγάπη.
- Βοηθητική συμπεριφορά, αλtruισμός, επιθετικότητα.
- Κοινωνική σύγκριση, λήψη αποφάσεων, κοινωνική νόηση.

- Μη λεκτική επικοινωνία, γέλιο, λόγος, διαχείριση εντυπώσεων.

Πειραματικές και Μη Πειραματικές Μέθοδοι

- Πειραματικές μέθοδοι: Έλεγχος αιτιότητας, χειρισμός μεταβλητών.
- Μη πειραματικές μέθοδοι: Παρατήρηση, συσχετίσεις, έρευνες πεδίου.

Η επιλογή μεθόδου εξαρτάται από:

- τη φύση της υπόθεσης,
  - διαθέσιμους πόρους,
  - δεοντολογία.
-
- Η εγκυρότητα ενισχύεται μέσω μεθοδολογικού πλουραλισμού.
  - Η επανάληψη από διαφορετικές ομάδες μειώνει τον κίνδυνο μονόπλευρης επαλήθευσης.

Διάγραμμα 1.2 Μοντέλο της επιστημονικής μεθόδου που χρησιμοποιείται από τους κοινωνικούς ψυχολόγους

Για την επόμενη φορά:

- Μελέτη μέχρι σελ. 37.

Ερωτήσεις;

Καλή επιτυχία στην προετοιμασία σας!

 Τμήμα Ψυχολογίας - Προετοιμασία Κατατακτηρίων

synelí*is